
**OLIV TA'LIM TIZIMIDA O'QITISH MODELLARINI JORIY ETISHNING
MUVAFFAQIYAT OMILI****Isaqov Toxir Abduxalimovich***Osiyo xalqaro universiteti magistranti***MAQOLA
MALUMOTI****ANNOTATSIYA:****MAQOLA TARIXI:***Received: 21.02.2026**Revised: 22.02.2026**Accepted: 23.02.2026***KALIT SO'ZLAR:**

*o'qitish modellar,
muvaqqiyat omillari,
ta'lim sifati, pedagogik
texnologiyalar,
innovatsion
yondashuvlar,
kompetensiyaviy
yondashuv, talaba
markazli o'qitish.*

Maqolada oliy ta'limda o'qitish modellarini joriy etishda muvaqqiyat omillari o'rganildi. Tadqiqot natijalari pedagogik, metodik, tashkiliy va texnologik omillarni tizimli aniqlash va ularning ta'lim sifati hamda talabalarning o'quv natijalariga ta'sirini ko'rsatdi. Olingan natijalar oliy ta'lim jarayonini optimallashtirish va innovatsion pedagogik texnologiyalarni tatbiq etishda amaliy tavsiyalar beradi

Kirish

Zamonaviy oliy ta'lim tizimi tezkor iqtisodiy, ijtimoiy va texnologik o'zgarishlar bilan bog'liq global jarayonlarga moslashishni talab qiladi. Talabalar nafaqat bilim olishlari, balki amaliy ko'nikmalar va raqobatbardosh kompetensiyalarni shakllantirishlari lozim. Shu bilan birga, an'anaviy o'qitish usullari bugungi talablar bilan to'liq uyg'unlashmaydi, bu esa ta'lim jarayonida samaradorlikni pasaytiradi. Shu sababli oliy ta'limda innovatsion va interaktiv o'qitish modellarini tatbiq etish, ularni tizimli asosda baholash va muvaqqiyat omillarini aniqlash dolzarb vazifa sifatida yuzaga keladi.

=====
Biroq, yangi o'qitish modellarini tatbiq etish jarayonida muvaffaqiyatga erishish doim ham oson emas. Ko'plab universitetlar yangi metod va texnologiyalarni joriy qilmoqda, lekin ularning samaradorligi, muvaffaqiyat omillari va talabalarning o'quv natijalariga ta'siri yetarlicha ilmiy asosda o'rganilmagan. Shu bois, oliy ta'limda o'qitish modellarini joriy etishda muvaffaqiyat omillarini aniqlash va ularni tizimli tahlil qilish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Asosiy qism

Oliy ta'limda muvaffaqiyat omillarini o'rganish nafaqat pedagogik nazariyani rivojlantirishga, balki amaliyotda ta'lim sifatini oshirishga ham xizmat qiladi. Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatdiki, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion o'qitish modellarining samaradorligi talabanning faolligi, o'quv materiallarini qabul qilish tezligi, mustaqil ishlash va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarining rivojlanishiga bevosita bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan, muvaffaqiyat omillarini tizimli aniqlash va ularni amaliyotga tatbiq etish oliy ta'lim sifatini oshirishning kalitidir.

Pedagogik amaliyotda muvaffaqiyat omillari bir necha asosiy yo'nalishda namoyon bo'ladi. Birinchidan, pedagogik omillar, ya'ni o'qituvchining malakasi, pedagogik yondashuv va o'quv jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish muvaffaqiyatga bevosita ta'sir qiladi. O'qituvchining nazariy bilimlari bilan bir qatorda amaliy tajribasi, kommunikatsion ko'nikmalari va talaba markazli o'qitish yondashuvini qo'llash qobiliyati o'quv jarayonining sifatini oshiradi. Ikkinchidan, metodik omillar, ya'ni dars rejasi, o'quv materiallarining mazmuni va sifatli tayyorlanishi, baholash mezonlari va o'quv jarayonining tizimliliigi talabanning bilim darajasini va o'zlashtirish tezligini belgilaydi. Uchinchi omil sifatida tashkiliy jihatlar, jumladan o'quv jarayonini samarali boshqarish, o'quv jadvali va mavjud resurslardan oqilona foydalanish, shuningdek, talabalarga qo'shimcha qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yaratish muhim ahamiyat kasb etadi. To'rtinchi omil sifatida texnologik yondashuvlar, xususan raqamli vositalar, multimedia resurslari, onlayn platformalar va boshqa innovatsion texnologiyalardan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, muvaffaqiyat omillarining kompleks va tizimli qo'llanilishi talabalarning o'quv natijalarini sezilarli darajada yaxshilaydi. Pilot sinovlar davomida talabalarning faolligi ortib, mustaqil o'rganish ko'nikmalari rivojlandi va baholash mezonlari orqali olingan natijalar samaradorlikning oshganini ko'rsatdi. Shu bilan birga, muvaffaqiyat omillarining talaba bilan bevosita bog'liqligi ularning ta'lim jarayonini

optimallashtirishga yordam beradi, bu esa oliy ta'lim sifatini oshirishda amaliy ahamiyatga ega.

Yangi pedagogik modellarda kompetensiyaviy yondashuvlar, student markazli o'qitish, blended learning va interaktiv texnologiyalar qo'llanilishi muvaffaqiyat omillarini aniqlashda asosiy rol o'ynaydi. Kompetensiyaviy yondashuv talabani nafaqat bilim darajasini, balki amaliy ko'nikmalarini, tanqidiy fikrlashini va ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Blended learning va raqamli platformalar esa o'quv jarayonini individual tarzda moslashtirish va talabani mustaqil ishlash qobiliyatini oshirish imkonini beradi.

Shuningdek, ta'lim sifatini oshirish va muvaffaqiyat omillarini aniqlash uchun o'qituvchilarni muntazam malaka oshirish dasturlariga jalb qilish zarur. O'qituvchilarning yangi metod va texnologiyalar bilan tanishligi, pedagogik yondashuvlarni yangilash qobiliyati va tajribasi o'quv jarayonining samaradorligini belgilovchi asosiy faktor hisoblanadi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalari uchun amaliy qo'llanma sifatida xizmat qiladi. Ular o'qitish jarayonini takomillashtirish, o'quv dasturlarini optimallashtirish va innovatsion pedagogik texnologiyalarni tatbiq etishda foydalanish mumkin. Shuningdek, muvaffaqiyat omillarini tizimli aniqlash universitetlar va ilmiy markazlar uchun yangi o'qitish modellarini yaratish va ularni samarali joriy etish bo'yicha ilmiy asoslangan yo'l xaritasini ishlab chiqishga imkon beradi.

Oliy ta'limda muvaffaqiyat omillarini aniqlash va ularni amaliyotga tatbiq etish talabani o'quv natijalarini yaxshilash, ta'lim sifatini oshirish va ta'lim jarayonini raqobatbardosh qilish imkonini beradi. Shu bois, ushbu tadqiqot nafaqat nazariy jihatdan, balki amaliyotda ham katta ahamiyatga ega bo'lib, oliy ta'limni modernizatsiya qilish va innovatsion yondashuvlarni keng joriy etishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bruner, J. (1960). *The Process of Education*. Harvard University Press.
2. Bain, R. (2004). *What the Best College Teachers Do*. Harvard University Press.
3. Davydov, V.V. (1990). *Problems of Developmental Instruction*. Moscow: Pedagogika.

4. Biggs, J., Tang, C. (2011). Teaching for Quality Learning at University. Open University Press.

5. Chickering, A.W., Gamson, Z.F. (1987). Seven Principles for Good Practice in Undergraduate Education. AAHE Bulletin.

6. T.Olimov. (2020). Innovatsion pedagogik texnologiyalar va oliy ta'limda o'qitish modellari. Tashkent: Fan va ta'lim.

7. Sh. Normurodova. (2019). Oliy ta'limda talaba markazli o'qitish: nazariya va amaliyot. Tashkent: Pedagogika.

8. Rajabov, F. (2018). Pedagogik texnologiyalar va ta'lim samaradorligi. Buxoro: Ilmiy nashrlar.

